

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 19.01.2023

Αρ. Πρωτ.: 60663

Ταχ. Δ/ση: Αριστοτέλους 17
Τ.Κ.: 10433 Αθήνα
Τηλέφωνο: 2132161426, 2132161433
2132161428, 2132161429
E-mail: tke@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή

Απαντώντας στην με αρ. **465/24.10.2022** ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από την Βουλευτή κα Ευθυμίου Α., με θέμα «Σχεδιασμός και λήψη πρόσθετων μέτρων για την αντιμετώπιση των αδικημάτων σεξουαλικής φύσης σε βάρος των ανηλίκων», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Τμήμα Γ' Ανάπτυξης Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Πρόληψης του Υπουργείου Υγείας έχοντας αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τον προσδιορισμό προϋποθέσεων, οργάνωσης και λειτουργίας φορέων, υπηρεσιών και προγραμμάτων που σχετίζονται με τη φροντίδα της οικογένειας και του παιδιού, όπως ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη και υλοποίηση των δράσεων, παρεμβάσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του μαθητικού πληθυσμού στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας σε Εθνικό Επίπεδο για κάθε σχολικό έτος πραγματοποιεί τα εξής:

Α. Οι εν λόγω δράσεις και παρεμβάσεις περιέχουν παρουσιάσεις, έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό και προωθούνται για έγκριση από το Υ.ΠΑΙ.Θ. σε συνέχεια γνωμοδότησης από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Β. Συγκεκριμένα σε σχέση με την πρόληψη αδικημάτων σεξουαλικής φύσης, υλοποιούνται δράσεις στο πλαίσιο του θεματικού άξονα **(Β.) ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ»** ως εξής :

Ι. ΓΙΑ ΓΕΝΙΚΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

1. Στο πλαίσιο του Δικτύου Οικογενειακού Προγραμματισμού του Υπουργείου Υγείας, οργανώθηκε ομάδα ειδικών Επιστημόνων και Επαγγελματιών Υγείας για τη διαχείριση θεμάτων για δράσεις και παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης στο πλαίσιο Αγωγής Υγείας για τον μαθητικό πληθυσμό για την “Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία”, καθώς και για τη διαμόρφωση σχετικού υλικού.

Οι ειδικότητες των επαγγελματιών υγείας που συνεργάστηκαν στο πλαίσιο αυτό, ήταν παιδίατροι, γυναικολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί επιστήμονες με ειδίκευση στην Αγωγή Υγείας, μαίες/μαιευτές και επισκέπτες/τριες υγείας.

Στις θεματικές ενότητες που διαμορφώθηκαν δόθηκε προτεραιότητα στην διαμόρφωση παρουσιάσεων που απευθύνονται σε αγόρια και κορίτσια εφηβικής ηλικίας – μαθητικού πληθυσμού για τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

α) «Μεγαλώνοντας αλλάζω Τι μου συμβαίνει; (για κορίτσια)» (ΣΤ΄ Δημοτικού, Α΄ Γυμνασίου ή και Β΄ Γυμνασίου)

β) «Μεγαλώνοντας αλλάζω Τι μου συμβαίνει; (για αγόρια)» (ΣΤ΄ Δημοτικού, Α΄ Γυμνασίου ή και Β΄ Γυμνασίου)

γ) «Οι σχέσεις στην εφηβεία » (Α΄, Β΄ Γυμνασίου ή και Γ΄ Γυμνασίου)

δ) «Σεξουαλική Αγωγή για κορίτσια» (Β΄ Γυμνασίου ή και Γ΄ Γυμνασίου)

ε) «Σεξουαλική Αγωγή για αγόρια» (Β΄ Γυμνασίου ή και Γ΄ Γυμνασίου)

στ) «Αντισύλληψη στην εφηβεία» (Α΄ & Β΄ Λυκείου ή και Γ΄ Γυμνασίου)

ζ) «Σεξουαλικά Μεταδιδόμενες Λοιμώξεις» (Α΄ & Β΄ Λυκείου ή και Γ΄ Γυμνασίου)

Ειδικότερα:

- i. Οι προαναφερόμενες θεματικές ενότητες, έχουν σχεδιαστεί ώστε να αναπτυχθούν σε διαφορετικές ηλικίες και διαφορετικές σχολικές τάξεις, προκειμένου να υλοποιηθούν, είτε ως ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο παρεμβάσεων για την προαγωγή της αναπαραγωγικής και της σεξουαλικής υγείας στους εφήβους, είτε ως ένας κύκλος παρεμβάσεων σε τάξεις του Δημοτικού, του Γυμνασίου ή του Λυκείου, είτε ως αυτόνομων δράσεων σε επίπεδο ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης.
- ii. Οι θεματικές ενότητες περιλαμβάνουν παρουσιάσεις (Power point) και συνοδεύονται από κατευθυντήριες συστάσεις για τους επαγγελματίες υγείας, αλλά και για τους εκπαιδευτικούς στον βαθμό που εμπλέκονται κατά περίπτωση.
- iii. Όλες οι ενότητες /παρουσιάσεις στο πλαίσιο του θεματικού άξονα «Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία» είναι δυνατόν να παρουσιάζονται σε μαθητές/τριες, παιδιά και εφήβους με αναπηρία που φοιτούν στη γενική εκπαίδευση (με ή χωρίς παράλληλη στήριξη) καθώς και σε παιδιά και εφήβους με αισθητηριακή αναπηρία σε σχολεία

ειδικής αγωγής (γυμνάσια και λύκεια) εφόσον αυτοί έχουν αισθητηριακές διαταραχές δηλαδή προβλήματα ακοής και όρασης χωρίς να συνοδεύονται από άλλες αναπηρίες, ακολουθώντας την ίδια μεθοδολογία και διαδικασίες.

- iv. Όλες οι προαναφερόμενες θεματικές ενότητες δύνανται να παρουσιάζονται από ιατρούς και επαγγελματίες υγείας που εργάζονται κατά προτεραιότητα στις Μονάδες και Υπηρεσίες Οικογενειακού Προγραμματισμού των Νοσοκομείων, στις Δημόσιες Δομές Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του ΕΣΥ (Κέντρα Υγείας) και Τ.ΟΜ.Υ., καθώς και σε άλλες υπηρεσίες Νοσοκομείων του ΕΣΥ (π.χ. Γυναικολογικές, Παιδιατρικές κλινικές, Υπηρεσίες Πρόληψης και Προαγωγής Υγείας κ.λ.π.), καθώς και σε υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών της χώρας.

Τη θεματική ενότητα γ, δύνανται επίσης να παρουσιάζουν εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί επιστήμονες (π.χ. Κοινωνιολόγοι, Ψυχολόγοι κ.λπ.)

- v. Ως προτεινόμενη περίοδος για την διενέργεια των παρουσιάσεων των κατά περίπτωση θεματικών εννοιών, ορίζεται ο Δεκέμβριος έως και ο Απρίλιος κάθε σχολικού έτους, δεδομένου ότι ήδη έχει περάσει σημαντικό διάστημα από την έναρξη αυτού και ότι η εν λόγω περίοδος παρέχει την δυνατότητα ανάπτυξης των θεματικών εννοιών, κυρίως για τη Β΄ Γυμνασίου ή για την Α΄ ή την Β΄ Λυκείου. Επίσης, συνιστάται μεταξύ των παρουσιάσεων (εφ' όσον γίνονται στην ίδια τάξη), να μεσολαβεί διάστημα μίας έως δύο εβδομάδων προκειμένου να ανακύπτουν απορίες και θέματα προς συζήτηση που είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και να απαντηθούν στο πλαίσιο των επόμενων παρουσιάσεων.

2. Σύμφωνα με τα ανωτέρω και το αρ. πρωτ. 200/30-03-2020 (εισ. Π.Φ.Υ. 22010/01-4-20) έγγραφο και την αρ. 199/30-03-2020 Απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού και σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, έχει κατατεθεί μερικώς αναμορφωμένη και τροποποιημένη πρόταση αιτήματος και έχει επανεγκριθεί από το Υ.ΠΑΙ.Θ./Ι.Ε.Π., η ανάπτυξη του θεματικού άξονα/παρέμβασης Β. με θέμα «ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ», με τροποποιήσεις: α) ως προς τις λεκτικές διατυπώσεις του περιεχομένου των παρουσιάσεων στις ενότητες α, β, γ, δ, ε, και β) την επέκταση ανάπτυξης του θεματικού άξονα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (στ δημοτικού) και στα σχολεία ειδικής αγωγής (γυμνάσια, λύκεια) για παιδιά μόνο με αισθητηριακές διαταραχές (όρασης και ακοής) χωρίς να συνοδεύονται από άλλες αναπηρίες.

Η εν λόγω παρέμβαση έχει εγκριθεί σε Εθνικό Επίπεδο για όλα τα σχολικά έτη από το 2017 μέχρι σήμερα.

ii. ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, στον πυλώνα II «Προστασία των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία», στον στόχο 13 «Ποιοτική Δημόσια Υγεία για όλους», προβλέπεται η βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας (παρ. 3, έργο κωδ. 22.13.04).

Ο θεματικός άξονας «Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία» που αναπτύσσεται έως σήμερα για το γενικό μαθητικό πληθυσμό (όπως περιγράφεται στην Ενότητα i) και είναι δυνατόν να καλύψει παιδιά και εφήβους με αναπηρία που φοιτούν στη γενική εκπαίδευση (με ή χωρίς παράλληλη στήριξη), καθώς και σε παιδιά με αισθητηριακές, κινητικές, κ.λπ. αναπηρίες που φοιτούν σε σχολικές μονάδες ειδικής εκπαίδευσης (αξιοποιώντας παράλληλα το ειδικά διαμορφωμένο κατά περίπτωση υλικό που ακολουθεί).

Η ανάπτυξη των παρεμβάσεων που αναφέρονται στη Σεξουαλική/Αναπαραγωγική Υγεία για παιδιά και εφήβους με αναπηρία, με συγκεκριμένο εκπαιδευτικό και εποπτικό υλικό καθώς και μεθοδολογία, εγκρίθηκαν από το ΥΠΑΙΘ ως ακολούθως :

Συγκεκριμένα :

α) Υλικό για παιδιά – εφήβους με προβλήματα όρασης (Π-ΕΜΠΟ)

Με την συνεργασία της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών (ΕΟΤ) και στο πλαίσιο υποστήριξης παιδιών και εφήβων με προβλήματα όρασης (τυφλά και μερικώς βλέποντα), προκειμένου να διευκολυνθούν στη διαδικασία νοητικής αναπαράστασης – συμβολικής απεικόνισης ανατομίας του αναπαραγωγικού συστήματος, της χρήσης προφυλακτικού, κ.λπ.,

β) Υλικό για παιδιά - εφήβους με προβλήματα ακοής (Π-ΕΜΠΑ)

Με την συνεργασία της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος (ΟΜ.Κ.Ε.) και στο πλαίσιο υποστήριξης παιδιών και εφήβων με προβλήματα ακοής (κωφά και βαρήκοα), προκειμένου να διευκολυνθούν στην κατανόηση επιμέρους θεμάτων σεξουαλικής/αναπαραγωγικής υγείας, **διαμορφώθηκε γλωσσάρι με 66 λέξεις – όρους που αποδίδονται στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (Ε.Ν.Γ.). Το εν λόγω γλωσσάρι έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Σχολής Ε.Ν.Γ. της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος <https://omkeng.gr/> και συγκεκριμένα στο σύνδεσμο: <https://omkeng.gr/glwssari-eng-sexoualikh-agwgh/> με κωδικό πρόσβασης : omkeng12**

γ) Υλικό για παιδιά – εφήβους με προβλήματα κινητικής αναπηρίας (Π-ΕΜΠΚΑ)

Με την συνεργασία της Ελληνικής Εταιρείας Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης (ΕΕΦΙΑπ), της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας και Αποκαταστάσεως Αναπήρων Παίδων (ΕΛΕΠΑΠ) και της Εθνικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων (ΕΟΚΑ) και στο πλαίσιο υποστήριξης παιδιών και εφήβων με προβλήματα κινητικής αναπηρίας, για την καταλληλότερη, σύμφωνα με τις ανάγκες τους, παρουσίαση των θεμάτων Σεξουαλικής/Αναπαραγωγικής Υγείας και ιδιαίτερα σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας, διαμορφώθηκαν δύο (2) παρουσιάσεις που ήδη αξιοποιούνται στο Θεματικό άξονα Β' «Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία», προσαρμόζοντας ορισμένα σημεία.

Οι δύο αυτές παρουσιάσεις είναι: «Σεξουαλική αγωγή για αγόρια (όταν στην τάξη υπάρχουν παιδιά που μπορεί να εμφανίζουν κάποιο κινητικό έλλειμμα)» και «Σεξουαλική αγωγή για κορίτσια (όταν στην τάξη υπάρχουν παιδιά που μπορεί να εμφανίζουν κάποιο κινητικό έλλειμμα)».

δ) Πρόγραμμα ανάπτυξης Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Σεξουαλικής – Αναπαραγωγικής Υγείας για άτομα με νοητικές αναπηρίες και διαταραχές αυτιστικού φάσματος

Το Ίδρυμα Προστασίας & Αποκατάστασης Παιδιών & Νέων με Νοητική Υστέρηση (Ι.Π.Α.Π) «Η Θεοτόκος», κατέθεσε με το αρ. πρωτ. 152/26-04-2022 έγγραφο, πρόταση ανάπτυξης προγράμματος Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Σεξουαλικής – Αναπαραγωγικής Υγείας για άτομα με νοητικές αναπηρίες και διαταραχές αυτιστικού φάσματος (ΑμεΝΑ).

Το πρόγραμμα έχει αναπτυχθεί και εφαρμοστεί την τελευταία δεκαετία με επιτυχία στο ΙΠΑΠ «Η Θεοτόκος», σε ομάδες εφήβων και νέων ενηλίκων με Νοητικές Αναπηρίες και Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος ελαφράς και μέσης λειτουργικότητας.

Σύμφωνα με την πρόταση του προγράμματος, στόχοι είναι :

α) Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού στόχου για την σημασία της Σεξουαλικής Αγωγής σε ΑμεΝΑ

β) Ο εμπλουτισμός των γνώσεων σε ΑμεΝΑ

γ) Η βελτίωση και η γενίκευση κοινωνικών δεξιοτήτων των ΑμεΝΑ. Μείωση δυσλειτουργικών συμπεριφορών, δημιουργία ποιοτικότερων σχέσεων.

δ) Η αποτροπή περιστατικών βίας, σεξουαλικής παρενόχλησης ή /και κακοποίησης

Πληθυσμός, Στόχος του προγράμματος είναι έφηβοι και νεαροί ενήλικες με Νοητική Αναπηρία και Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος, οι γονείς και οι κηδεμόνες αυτών, οι Σύλλογοί τους καθώς και Σύλλογοι Εκπαιδευτικών.

Η διενέργεια αυτού γίνεται από εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες υγείας, που δύναται να υπηρετούν στην εκπαίδευση (γενική και ειδική), καθώς και σε Μονάδες Υγείας του ΕΣΥ, της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Κέντρα Υγείας, Κέντρα Ψυχικής Υγείας) και Τοπικές Ομάδες Υγείας (Τ.ΟΜ.Υ).

Στο πλαίσιο έναρξης του προγράμματος, αρχικώς διενεργείται ενημέρωση και ευαισθητοποίηση μέσω της διεπιστημονικής ομάδας του Ι.Π.Α.Π. «Η Θεοτόκος» στους Σχολικούς Συμβούλους Ειδικής Αγωγής. Επίσης ακολουθεί η ενημέρωση των Σχολικών Μονάδων που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν το πρόγραμμα, ώστε να διαμορφωθεί η ομάδα υλοποίησης αυτού, με συμμετοχή εκπαιδευτικών, επαγγελματιών υγείας και γονέων. Παράλληλα ενημερώνονται οι Σύλλογοι Γονέων – Κηδεμόνων παιδιών με ειδικές ανάγκες (με την συνεργασία της ΠΟΣΓΚΑμεΑ), προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν και να συμμετάσχουν στις σχετικές ομάδες.

Οι είκοσι (20) ομαδικές συναντήσεις περιλαμβάνουν θέματα για τη Σεξουαλική Παρενόχληση και Κακοποίηση.

Επισημαίνεται ότι οι παρεμβάσεις που διενεργούνται στο πλαίσιο της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας για παιδιά και εφήβους με ειδικές ανάγκες, ακολουθώντας όσα προαναφέρονται στις ενότητες i, ii, υλοποιούνται σε μαθητές/τριες σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης :

- Γενικής Εκπαίδευσης (Α΄ - Β΄ - Γ΄ τάξεις Γυμνασίου)
- Ειδικής Εκπαίδευσης (Β΄ - Γ΄ - Δ΄ τάξεις Γυμνασίου, Α΄ - Β΄ - Γ΄ - Δ΄ τάξεις Λυκείου).

Γ. Παράλληλα με τα παραπάνω υλοποιούνται δράσεις σε θεματικούς άξονες που σχετίζονται με την Ψυχική Υγεία των εφήβων και έχουν ως αντικείμενο την ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών για θέματα που άπτονται μεταξύ άλλων και της σεξουαλικής υγείας. Περισσότερες πληροφορίες για την υλοποίηση των προγραμμάτων στο αναρτημένο έγγραφο του Γενικού Γραμματέα ΠΦΥ με αρ. πρωτ. Γ1γ/Γφ3.3,13,18Ζ ΦΑΥ 4,6 (2022) /ΓΠ 57605 και ΑΔΑ ΨΨ87465ΦΥΟ-ΟΗ1.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Βουλευτή κα Ευθυμίου Ά.

Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ:

Γρ. Υπουργού

Γρ. Αναπλ. Υπουργού

Γρ. Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

ΑΣΗΜΙΝΑ ΓΚΑΓΚΑ